

Unibertsitateko ikasleen ikaskuntzara bideratutako ebaluazioa¹

J.F. Lukas Mujika

jf.lukas@ehu.es

Karlos Santiago Etxeberria

karlos.santiago@ehu.es

Hilario Murua Cartón

hilario.murua@ehu.es

Hezkuntza Ikerkuntzako eta Diagnosi Metodoen Saila
Filosofia eta Hezkuntza Zientzien Fakultatea
Euskal Herriko Unibertsitatea

GAKO-HITZAK: Ebaluazioa. Irakasleagoa. Goi-mailako irakaskuntza. Gaitasunak.

1. SARRERA

Ebaluazioa hezkuntza eremuko jarduera garrantzitsuenetarikoa da. Berari esker ikasleen ikaskuntzen lorpen maila zehaztu daiteke eta halaber ikas-irakaskuntza prozesua bera hobetu. Goi-mailako irakaskuntzan ohikoa izan da ebaluazioaren funtzio sumatiboa erabiltzea. Hau da, irakaskuntza prozesuaren amaieran emaitzak zehaztea eta ikasleen ikaskuntzak neurtzea. Hala ere, azken urte hauetan Goi-mailako irakaskuntzan, ebaluazioaren ikuspegi berriak ere sortu dira. Hauek, ohikoak izan diren ebaluazioaren ikusmolde eta jarduerentzat aukera berriak proposatu dituzte. Ebaluazioa ikaskuntza prozesuan integratua egotea eta era berean ikuspegi formati-

---

¹ Hemen aurkezten den lana, honako ikerketaren atal bat besterik ez da: Gil Flores, J. eta besteak (2010). Pautas para desarrollar una evaluación orientada al aprendizaje elaboradas a partir de las percepciones del alumnado sobre la evaluación. Programa de estudios y análisis para la mejora de la calidad de la Enseñanza Superior y de la actividad del profesorado universitario (convocatoria 2009). Proyecto EA 2009-0038.

boak izan behar duen garapena azpimarratzen dira (Knight, 1995; Bryan eta Clegg, 2006; Irons, 2008; Pérez eta besteak, 2008).

Ebaluazioan eman beharreko aldaketak Europako Goi-Mailako Hezkuntza Esparruak eskatzen duen baldintza bat da. Esparru honek hiritarrak eta profesionalak prestatzeko erronka suposatzen du, etengabe aldatzen ari diren giza eta lan-eszenatoki desberdinetan integratzeko eta mugitzeko. Ikasleen autonomia, malgutasuna eta egoera berrietara egokitzeko gaitasuna lortzeko asmoz, orain arte erabilitako irakaskuntzarako ereduak ez dira baliagarriak. Ondorioz, eredu berriak behar dira eta era berean ebaluazio modu berriak ere.

Ebaluazioaren bitartez beraz, azken emaitza baino, ikasleen garapenaren ebaluazio jarraitua egin behar da kontutan harturik bai unibertsitatean bertan dagoelarik egiten dituen jarduerak eta bai eskolaz kanpo egiten dituenak ere. Ikasleen ikaskuntzaren hobekuntza bermatzeko atzeraelikadura indartu behar da. Era honetan, ebaluaziorako tresna anitzak behar dira, teknika eta prozedura desberdinak erabiliz ebaluazio sistema berean. Sistema honetan, ohiko azterketak indarra galduko du. Honekin batera ebaluazioaren erantzukizuna ere berriro banatu behar da, ikasleek ere parte hartu behar baitute lan honetan.

Ikaskuntzara Bideratutako Ebaluazioa (Learning-Oriented Assessment) izenez ezagutzen den eredu berritzailea, aipatu ditugun ezaugarri horien harran sortu da (Brodie eta Irving, 2007; Carless, Joughin eta Wok, 2006; Carless *et al.*, 2007; Gibbs eta Simpson, 2004; Wilson eta Scalise, 2006).

Ikaskuntzara bideratutako ebaluazioak, funtzio formatiboak duen garantzia azpimarratzen du. Zentzu honetan, Padillak eta Gilek (2008), zenbait idazleen lanak arakaturik, honako hiru baldintza hauek zehazten dituzte Goi-mailako irakaskuntzan horrelako ebaluazioa garatzeko:

1. Ebaluaziorako jarduerak ikaskuntzarako ere jarduerak dira. Horretarako:
  - a. Nahikoa denbora eta esfortzua eskatu behar dute.
  - b. Ikaslearen lana, gai eta aste desberdinetan banatu behar da.
  - c. Ikaslearentzat ikaskuntza emankorrek ekarriko dituzten jarduerak izan behar dira.
2. Feedback edo atzeraelikadura eskaini behar zaie ikasleei. Era honetan, ikasleek jaso duten informazioa aintzat harturik aurrera joko dute beraien lanean eta ikaskuntzan aurreratuz. Zenbait autorek, feedback hitza erabili beharrean feedforward (aurreraelikadura) kontzeptua erabiltzea proposatzen dute. Atzeraelikadura hau eraginkorra izan dadin eta ikasleen ikaskuntzaren hobekuntza lortzeko beharrezkoa da:
  - a. Nahikoa atzeraelikadura eta beharrezkoak diren xehetasunekin eskaintzea.

- b. Erabilgarria izan dadin azkar eskaintzea.
  - c. Kalifikazioan baino ikaskuntzan arreta jartzea.
  - d. Jardueraren helburura eta ebaluazio irizpideetara lotzea.
  - e. Ikasleentzako ulergarria izatea.
  - f. Ikasleak jasotako atzeraelikadura horren arabera jokatzeko be-
raien lana eta ikaskuntza hobetzeko.
3. Ikasleek bere lanaren ebaluazioan parte hartu behar dute. Hau oso gaitasun garrantzitsua da bere etorkizuneko lanbidean etengabeko ikaskuntza autonomia lortzeko. Horretarako, lan baten ebaluatze-ko eta hobetzeko, ikasleek ezagutu beharko dituzte zeintzuk di-
ren estandarrak eta irizpideak balore epaiak egiteko.

Atzeraelikadura, ikasleen partaidetzarekin lotzen denean, ebaluazioa tresna erabilgarria bihurtzen da ezagutzeko ikasitakoa zer den eta jabetzeko zein izan den jarraitutako prozesua ikaskuntza horiek lortzeko (Bordas eta Cabrera, 2001). Ikasleak bere prestakuntzaren hobekuntzan parte hartzeko, jabetze hori nahitaezkoa da.

Egoera hau izanik, gure asmoa, gaur egun UPV/EHUn ebaluatzeko erabiltzen diren estrategiak zeintzuk diren aztertzea izan da. Horretarako ikasleen ikusmoldeak ebaluazioarekiko eta unibertsitatean bere ikasketen ebaluazioan izan duten eskarmentuan oinarritu gara.

2. METODOLOGIA

Ondorengo lerroetan azterlanaren nondik norakoak aurkeztuko ditugu aplikatu zitzaizen. Bertan, ikasten ari den ikasgai desberdinetan ebaluazioa.

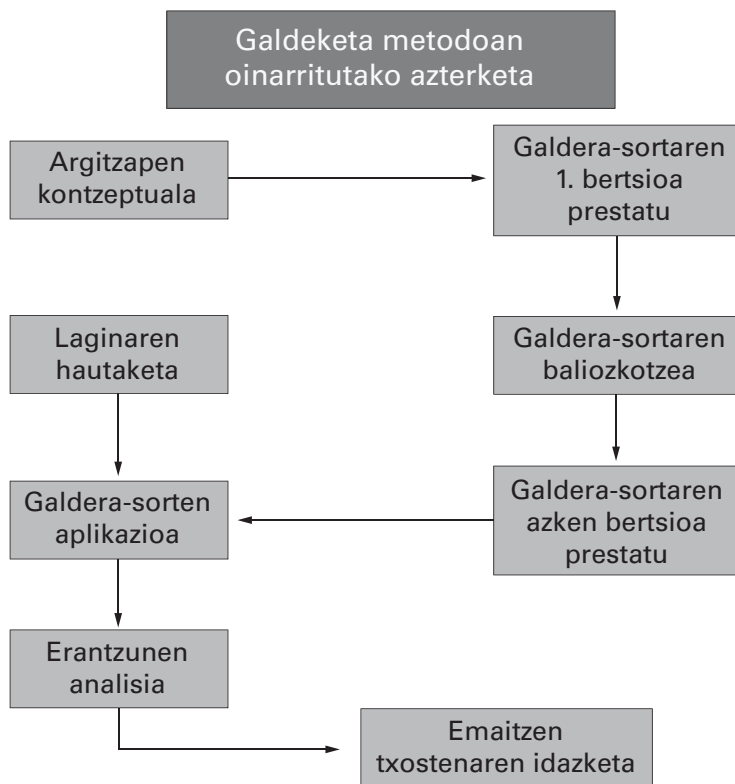
2.1. Helburuak

Azterlan honetan bi helburu nagusi proposatu dira:

- I. Ikasleek, unibertsitatean ikas-irakaskuntza prozesuak ebaluatzeko erabiltzen diren praktikak nola ulertzen dituzten identifikatu.
- II. Unibertsitateko ikasleek ikaskuntzaren ebaluazioari buruz dituzten ikusmoldeak eta jarrerak deskribatu.

2.2. Diseinua

Helburu horiek gauzatzeko inkesta metodoa erabili da. Galdera-sorta prestatu zen eta ikasleei nola ikusten eta ulertzen duen eta ebaluazioari bu-
ruz dituen ikusmoldeak eta jarrerai buruzko galderak zeuden. Ondoko irudi honetan ikus daiteke jarraitutako prozesua:

1. irudia
Azterketaren diseinua

Galdera-sortaren erabilerak, ohikoak diren aldiak gauzatzeko ekarri zuten: laginaren hautaketa, galdera-sorten aplikazioa eta jasotako erantzunen analisisa. Galdera-sortaren azken bertsioa izan aurretik, 1. bertsio bat prestatu zen. Berau, alde batetik unibertsitateko zenbait irakasleei eman zitzaizkien baloratzen eta bestetik, aplikazio pilotua egin zen ikasleen lagin batekin.

2.3. Partehartzaileak

Aztertutako populazioa 2009-2010 ikasturtean UPV/EHUko 3. mailan edo goragokoetan matrikulatutako ikasleek osatu dute. Kontutan izanik zein zen azterlanaren helburua, hau da, ikasleek ebaluazioari buruz duten ikuspegia, derrigorrezkoa izan zen parte hartu behar zuten subjektuek unibertsitateko ikaskuntzen ebaluazioan eskarmentua izatea. Horregatik, 1. eta 2. mailako ikasleak baztertu egin ziren, nahikoa esperientzia ez zutelako.

Laginketa gauzatzeko, eredu ez probabilitikoa erabili da. Kuotakako laginketa egin zen unibertsitatean dauden bost ezagutza arloetako ikasleak egongo zirela ziurtatuz. Subjektuen aukeraketa egiteko, ikasgela bakoitzak osatzen duen konglomeratua hartu zen. Era horretan, galdera-sorten aplikazio kolektiboa ahalbidetu zen.

Beraz, ezagutza arlo guztiak ordezkatuak egoteaz gain ez zen beste inongo irizpiderik jarraitu subjektuak aukeratzekoan. Ondorioz, ikastaldeetara iristeko erraztasunak baldintzatu zuen laginaren aukeraketa.

1. taula
Partehartzaileen banaketa arloka

Arloa	Kopurua	Ehunekoak
Artea eta Giza Zientziak	90	21,8
Zientziak	30	7,3
Osasun Zientziak	79	19,2
Gizarte eta Lege Zientziak	124	30,1
Ingeniaritza eta Teknologia	89	21,6
DENERA	412	100,0

Aurreko taulan ikus daitekeen moduan, denera 412 ikaslek parte hartu zuten. Horietatik, %66 emakumezkoak izan ziren eta %34 gizonezkoak berriz. Bestalde, ikasle kopuruen eta ikastalde kopuruen arabera, ezagutza arloen banaketa ez zen hasieran espero zen bezain proportzionala. Dena dela, ondoko taulan ikus daitekeen moduan, lagineko subjektuek UPV/EHUko populazioa ordezkatzeko dutela esan genezake. Alde batetik, ikasle kopurua handia delako, bestetik, bost ezagutza arloetako subjektuak daudelako. Eta azkenik, ondoko taulan ikus daitekeen moduan, ikasle hauek titulazio desberdinetakoak direlako:

2. taula
Partehartzaileen banaketa titulazioka

Titulazioa	Kopurua	Ehunekoak
Biologian lizentziatua	17	4,1
Filosofian lizentziatua	41	10,0
Antropologian lizentziatua	49	11,9
Erizaintzan diplomatua	79	19,2
Kimikan lizentziatua	13	3,2
Psikopedagogian lizentziatua	36	8,7
Zuzenbidean lizentziatua	45	10,9
Pedagogian lizentziatua	43	10,4
Ingeniaritza teknikoa	89	21,6
DENERA	412	100,0

2.4. Galdera-sorta

Erabili den galdera-sorta 55 itemez osatua zegoen. Item hauek hiru multzotan banatzen ziren: Ikusmoldeak, jarrerak eta esperientziak. Multzo bakoitzak dimentsio batzuk zituen. Denera, 1. koadroan ikusi daitekeen bezala, 9 dimentsio zirelarik.

Galdera-sortaren lehen bertsioa Unibertsitateko Hezkuntza Zientzietako 26 irakaslek baloratu zuten. Bertan, item bakoitza, ondoko bi irizpide hauen arabera, Otik 5era puntuatzeko eskatu zitzairen:

- *Egokitasuna*: itemaren edukia eta erabili behar zen dimentsioaren artean zegoen elkarrekikotasuna.
- *Argitasuna*: itemaren erredakzioaren argitasuna eta zehaztasuna.

Kontutan izanik aztertzaile hauek emandako puntuazioak eta egindako iradokizunak, beharrezkoak ziren moldaketak egin eta galdera-sortaren azken bertsioa eraiki zen: «*Unibertsitateko ikasleentzat galdera-sorta ikaskuntzaren ebaluazioaren inguruan*». Ondoko taulan ikus daiteke nola gelditu zen egituratua galdera-sorta:

1. koadroa
Itemen banaketa multzoa eta dimentsioa

Multzoa	Dimentsioa	Dimentsioaren deskripzioa	Item kopurua
I. Ikusmoldeak	Ebaluazioaren kontzeptua	Ikaskuntzaren ebaluazioari buruz unibertsitateko ikasleek ulertzen dutena	4
	Ebaluazioaren asmoa	Ikasleen ustez, zertarako egiten den ikaskuntzaren ebaluazioa	8
II. Jarrerak	Jarrerak	Ebaluazioaren aurrean ikasleek agertzen duten iritzia eta hartzen duten jarrera	12
III. Espertentziak	Ebaluazioaren objektua	Ikasleek bizi izandako eskarmentuaren arabera, unibertsitatean ebaluatzen diren ikaskuntza motak.	4
	Ebaluatzailea/ikaslearen partehartzea	Nork gauzatzen den ikaskuntzen ebaluazioa eta zein da ikaslearen eginkizuna	5
	Ebaluazioaren uneak	Noiz egiten den ikaskuntzaren ebaluazioa	3
	Teknikak	Ikaskuntzaren ebaluazioan, informazioa biltzeko erabiltzen diren teknika eta prozedura desberdinak.	7
	Ebaluazio eta kalifikazio irizpideak	Ikaslearen ikaskuntzaren ebaluazioa egiteko nola zehazten diren irizpideak eta kalifikazioak	6
	Atzeraelkadura	Ebaluazioaren ondorioz ikasleari ematen zaion informazioa eta emateko modua. Ikaskuntzaren hobekuntzarako izan ditzakeen ondorioak	6
DENERA			55

Galdera-sortako itemak, Likert modukoak ziren. Beraz, ikasleari enunziatu aurkezten zitzaion eta berak 1etik 5erako eskalan bere adostasun edo desadostasun maila adierazi behar zuen.

Galdera-sortaren aplikazioa 2009ko azarotik abendura bitartean egin zen. Data hori aukeratu zen ohiko ebaluaziotik urruti zegoelako eta beraz ahalik eta kutsadurarik txikiena izateko.

2.5. Datu analisia

Galdera-sorta honen kasuan gertatzen den bezala, itemen erantzunak oso egituratuak daudenean, analisia egiteko estatistika erabiltzen da. Batez ere, teknika deskriptiboak erabili dira Galdera-sortako item bakoitzaren erantzunentzat maiztasunen banaketa kalkulatu da. Era berean, item bakoitzarentzat batez bestekoa eta desbideratze tipikoak kalkulatu dira.

Horrekin batera, galdera-sortaren item kopurua dimentsio gutxi batzuetan biltzeko asmoz, aldagai anitzeko teknikak erabili dira, analisi faktoriala hain zuzen ere. Lortutako faktoreen arabera, dimentsioak identifikatzea eta subjektuek, horietako bakoitza osatzen duten item multzoaren batez besteko puntuazioak lortzea ahalbidetu digu.

3. EMAITZAK

3.1. Ebaluazioaren kontzeptua

Aurreko galdera horiekin, unibertsitateko ikasleek ikaskuntzaren ebaluazioa nola ulertzen duten ikusi nahi izan zen. 3. taulan ikusi daitezkeen moduan, ikasleen aburuz (3,69ko batez bestekoa), ikaskuntza ebaluatzea, lortu nahi diren helburuak edo konpetentziak zein puntutaraino lortu diren frogatzea litzateke. 2. eta 3. itemek ere antzeko batez bestekoa lortzen dute, denek 3,50en inguruan. Kasu honetan, ikasleek pentsatzen dutenaren arabera, ikaskuntza ebaluatzea horri buruzko balorazioa egitea da (3,46) eta lorpen nahiz hutsuneak erakusteko baliagarria (3,34).

Dena dela, nahiz eta 4. itema ebaluazioaren benetako definiziotik urrun egon (ebaluatzea kontrolatzeko modu bat da) ikasleen %49ak horrela dela uste du, kontrakoa %23ak bakarrik adierazten duelarik.

3. taula
Ebaluazio kontzeptuari buruzko emaitzak

1. Dimentsioa: EBALUAZIOAREN KONTZEPTUA							
Itema	Erabat desados		3	Erabat ados		Bat. bes.	Des. Tip.
	1	2		4	5		
1. Ikaskuntza ebaluatzea, ikaskuntza horri buruzko balorazioa egitea da	2,2	9,3	42,3	32,8	13,4	3,46	0,91
2. Ikaskuntza ebaluatzea, lortu nahi ziren helburuak edo konpetentziak zein puntutaraino lortu diren frogatzea	2,4	9,5	25,1	42,7	20,2	3,69	0,98
3. Ebaluazioa, ikasleak lortutako ikaskuntzaren deskribapen bat da, eta lorpen nahiz hutsuneak erakusten ditu	5,8	13,9	30,7	39,4	10,2	3,34	1,03
4. Ebaluazioa, irakasleak ikaslea kontrolatzeko modu bat da	7,1	16,1	28,0	31,9	17,0	3,36	1,15

3.2. Ebaluazioaren asmoa

Bigarren dimentsio honetan, ikasleen iritziz unibertsitatean ebaluazioa zertarako erabiltzen den jakin nahi izan zen.

4. taulan ikus daitekeen moduan, ikasgai bat aurrera eramateko orduan, ebaluatzeke erak baldintzatu egiten du ikasleak denbora eta esfortzua antolatzeke aukeratzen duen modua. Item honek 3,93ko batez bestekoa lortu du, ia ikasleen %70ak hau pentsatzen duelarik.

Hala ere, 3,48ko batez bestekoarekin ikasleek ustez, ikasleen ikaskuntza ebaluatzeak, irakasleriak bere eskola-saioak hobetzeko balio dezake. Bestalde, 3,29ko batez bestekoarekin bi item azaltzen dira (6a eta 10a). Hauetan, ikasleek diotenaren arabera, ebaluazioak ikasle batek eduki bat gainditu duen ala ez erabakitzeke balio du eta baita espediente akademikoan agertuko diren kalifikazioak ezartzeko ere.

Dena dela, badira bi item balorazio eskasagoa izan dutenak. Galdetu zaienean ea ebaluazioari esker, ikasleak bere ikaskuntza-mailaren kontzientzia hartzen duen, %35ek bakarrik erantzun du baietz, %39k ezetz dion bitartean (2,88ko batez bestekoa). 11. itemaren kasuan, ikasleen aburuz, ebaluazioak ez du motibatzen ikasteko (%23k baietz dio eta %44k, berriaz, ezetz dio).

4. taula
Ebaluazioaren asmoei buruzko emaitzak

2. Dimentsioa: EBALUAZIOAREN ASMOA							
Itema	Erabat desados		3	Erabat ados		Bat. bes.	Des. Tip.
	1	2		4	5		
5. Ebaluazioak, ikasleek ikasgai bat ikasi ondoren, benetan zer ikasi duten jakitea ahalbidetzen dio irakasleari	8,1	19,6	30,1	31,1	11,2	3,18	1,12
6. Ebaluazioak ikasle batek eduki bat gainditu duen ala ez erabakitzeke balio du	7,8	17,5	29,0	29,2	16,5	3,29	1,17
7. Ebaluazioari esker, ikasleak bere ikaskuntza-mailaren kontzientzia hartzen du	11,7	24,1	33,9	24,9	5,4	2,88	1,08
8. Ebaluazioak ikaslearen ikaskuntza hobetzen laguntzen du	9,3	16,4	38,5	28,7	7,1	3,08	1,05
9. Ikasleen ikaskuntza ebaluatzeak, irakasleriak bere eskola-saioak hobetzeko balio dezake	5,1	9,0	34,2	35,9	15,6	3,48	1,03
10. Ebaluazioaren helburua ikasleen espediente akademikoan agertuko diren kalifikazioak ezartzea da	12,0	16,2	22,6	28,5	20,6	3,29	1,29
11. Ebaluazioak ikaslea motibatu egiten du ikasteko	19,0	24,9	33,2	18,8	4,1	2,64	1,11
12. Ikasgai bat aurrera eramateko orduan, ebaluatzeke erak baldintzatu egiten du ikasleak denbora eta esfortzua antolatzeke aukeratzen duen modua	2,2	7,1	21,7	33,8	35,3	3,93	1,02

3.3. Jarrerak

Ebaluazioaren aurrean, ikasleen jarreraren artean, urduritasuna eta estutasuna dira nagusi. Ondoko taulan ikus daitekeen bezala, galdera hori bu-

ruzko 17. itemean 4,03ko batez bestekoa lortu da, hau da, ikasleen %73k hori pentsatzen du.

3,56 batez bestekoarekin azaltzen da ebaluazioa baliagarria dela irakasleentzat eta baliotasun gutxixeagoa duela ikasleentzat (3,01).

5. taula
Jarrerrei buruzko emaitzak

3. Dimentsioa: JARRERAK							
Itema	Erabat desados			Erabat ados		Bat. bes.	Des. Tip.
	1	2	3	4	5		
13. Unibertsitatean kendu beharko litzateke ebaluazioa	14,9	26,2	35	13,7	10,3	2,78	1,17
14. Ebaluazioa baliagarria da irakasle-riarentzat	3,4	5,9	35,9	40,8	13,9	3,56	0,92
15. Ebaluazioa baliagarria da niretzat	9,2	19,0	39,4	26,0	6,3	3,01	1,03
16. Ebaluazioak ikasteko aukera ematen du	12,9	16,3	36,3	31,0	3,4	2,96	1,06
17. Ebaluazioak urduritasuna eta antsietatea sortzen dizkit	3,9	7,8	14,1	29,5	44,6	4,03	1,12
18. Ebaluazioa kaltegarria izan daiteke niretzat	3,9	16,6	25,9	32,3	21,3	3,50	1,12
19. Ebaluatzeko eginkizunek eskatzen duten denbora gehiegizkoa da	2,2	7,6	42,0	32,0	16,3	3,53	0,93
20. Ebaluatzeko eginkizunak zailak iruditzen zaizkit	2,5	12,3	50,5	27,8	6,9	3,24	0,85
21. Unibertsitateko ikaskuntzaren ebaluazioa modu egokian egiten da	18,1	30,6	41,6	7,8	6,9	2,45	0,94
22. Ebaluazioak benetan ikasi dudana islatzen du	31,7	40,0	21,2	6,1	1,0	2,05	0,93
23. Ikaskuntzaren ebaluazioak modu ekitatiboan tratatzen ditu ikasle guztiak	20,8	22,7	34,0	17,1	5,4	2,64	1,15
24. Ikasleen ikaskuntzaren ebaluazioa prozesu gardena da	15,9	30,9	40,2	11,3	1,7	2,52	0,95

Pentsatzea ebaluazioa kaltegarria izan daitekeela ikasleentzat eta lan gehiegi eskatzen duela itemetan (18. eta 19.a), batez bestekoa 3,50en inguruan kokatzen da. Altu samarra beraz. 20. itemean berriz, ebaluatzeko egin-kizunak zailak ote diren galdetzerakoan, 3,24ko batez bestekoa lortu da.

Jarrera ezkorrenak ebaluazioak duen baliotasun gabezia gertatu dira. Era honetan, ikasleen ustez (%72), ebaluazioak ez du islatzen benetan beraien ikasitakoa (2,05 batez bestekoa). Antzekoa gertatzen da gardentasun ezarekin (2,52), edo ebaluazioa modu egokian egiten ote den (2,45 batez bestekoa 21. itemean). Berdintsua gertatu da 16. itemean ikasleei galdetu zaienean ea ebaluazioak ikasteko aukera ematen duen (2,96ko batez bestekoa). Ebaluazioa ekitatiboa ote den denentzako galdetu denean ere (23. itema), batez bestekoa 2,64koa izan da.

Ebaluazioarekiko errefusa ez dirudi oso garrantzitsua. 13. itemean galdetu zaienean ebaluazioa kendu egin beharko litzatekeela, ikasleen %41ek ezetz esan du eta bakarrik % 24k esan du baietz (2,78ko batez bestekoa).

3.4. Ebaluazioaren objektua

Dimentsio hau 4 itemez osaturik dago. Bertan, unibertsitatean egiten den ebaluazioan kontutan hartzen diren eduki motak kontutan hartzen dira.

6. taula
Ebaluazioaren objektuari buruzko emaitzak

4. Dimentsioa: EBALUAZIOAREN OBJEKTUA							
Itema	Erabat desados		3	Erabat ados		Bat. bes.	Des. Tip.
	1	2		4	5		
25. Ebaluazioa, batik bat, ikasgaietako ezagutza teorikoetan zentratzen da	2,4	8,3	30,1	39,6	19,6	3,66	0,97
26. Ebaluatzean kontuan hartzen da ni egiteko gai naizena: trebetasunak, aplikatzeko gai naizen teknikak, erabilitako tresnak...	16,6	30,7	32,2	18,8	1,7	2,58	1,03
27. Ikaskuntzaren ebaluazioaren barruan sartzen dira nire jarrerak eta balioak	23,9	31,7	32,0	10,2	2,2	2,35	1,02
28. Ebaluazioa egitean, kontuan hartzen da nire etorkizun profesionalean aurkituko ditudan egoera antzerakoetan ezagutzak eta trebetasunak aplikatzeko daukadan gaitasuna	22,2	32,7	30,5	13,9	0,7	2,38	1,00

Zentzu honetan, 6. taulan ikus daitekeen moduan, ikasleek adierazitako eskarmentuaren arabera, ikasgaietako ezagutza teorikoak batik bat ebaluatzen direla esaterakoan ados daude. Batez bestekoa 3,66koa da eta ikasleen %59k hori onartzen du, kontrakoa, %11ak bakarrik esaten du. Ideia hau, bestelakoa da gainontzeko ebaluazio objektuekin alderatzerakoan. Ebaluatzerakoan trebetasunak kontutan hartzen ote diren galdetzerakoan %47k ezetz esan duen bitartean, %20ak bakarrik esan du baietz (2,58ko batez bestekoa). Era berean, ikasleen %56ak esaten duenaren arabera, beraien ebaluazioan ez dira kontutan hartzen ez jarrrerak eta ez eta balioak ere (%12k bakarrik dio baietz). Antzekoa gertatu da ebaluazioa egitean, kontutan hartzen ote den etorkizun profesionalean aurkituko diren egoera antzerakoetan ezagutzak eta trebetasunak aplikatzeko duten gaitasuna galdetuz gero. Batez bestekoa 2,38 izan da.

3.5. Ebaluatzailea eta ikasleen partaidetza

Dimentsio honetan, unibertsitateko ikasleen aprendizaiaren ebaluazioa nork egiten duen jakin nahi izan da. Era berean, ebaluazio horretan ikasleak duen partaidetza ere ezagutu nahi zen.

Taulan azaltzen diren datuen arabera, ikasleen eskarmentua nahikoa esanguratsua da. Ikasleen aburuz, irakaslea da ebaluazioaren eragile nagusia (3,50eko batez bestekoa 29. itemean). Ikasleen %51ak hau pentsatzen du, alderantzizkoa %16ak bakarrik pentsatzen duelarik. Ebaluazio prozesu honetan parte hartzeko aukerak oso eskasak dira, honen inguruan ikasleek ez baitira galdetuak izan (1,76ko batez bestekoa). Era berean, ez dute aukerarik irakaslearekin batera elkarlanean jarduteko ebaluazio-sistema definitzeko (batez bestekoa 1, 75). Ikasleen %79ak dio aukera hori ez duela.

Kideen arteko ebaluazio ere ez dago oso zabaldua, 32. itemean lortutako batez bestekoa 1,96ko izan baita. 33. itemaren kasuan lortutako puntuazioa altuxeagoa izan bada ere (2,58), ez dirudi norberak bere lana ebaluatzeko aukera duenik. Ikasleen laurdenek baietz dioten bitartean, ia ikasleek erdiek ezetz diote.

7. taula
Ebaluatzailea eta ikasleen partaidetzari buruzko emaitzak

5. Dimentsioa: EBALUATZAILEA ETA IKASLEEN PARTAIDETZA

Itema	Erabat desados		3	Erabat ados		Bat. bes.	Des. Tip.
	1	2		4	5		
29. Ikaskuntzaren ebaluazioa egitearen ardura irakaslearena da	3,9	12,2	33,2	31,5	19,3	3,50	1,06
30. Gustukoen dudan ebaluazio-sistema zein den galdetu didate	55,6	22,7	13,7	6,3	1,7	1,76	1,02
31. Irakasleekin elkarlanean aritu naiz ebaluazio-sistema definitzerako orduan (irizpideak, teknikak, uneak, kalifikatzeko prozedurak, etab.)	52,7	25,9	16,1	4,4	1,0	1,75	0,94
32. Ikasle gisa, nire kideek egindako lana eta ikaskuntza ebaluatzen ditut, eta, aldi berean, beraiek ni ebaluatzen naute	43,3	27,1	20,3	8,8	0,5	1,96	1,01
33. Ikasle bakoitzak bere ikaskuntza autoebaluatzen du	26,9	20,8	27,4	17,1	7,8	2,58	1,26

3.6. Ebaluazio uneak

Ikasleek emandako erantzunen arabera, ebaluazioa zein unetan egiten den nahiko garbi gelditu da. Ebaluazioa uler badaiteke ikasturtearen hasieran, bitartean eta bukaeran ematen den prozesu jarraitua dela, ikasleen eskarmentuak diotenaren arabera, askoz ere ohikoagoa da bukaerako ebaluazioa. 8. taulan ikus daitekeen moduan amaierako ebaluazioak (35. itema) du batez bestekoa altuena (3,56). Era berean, gutxien agertzen den ebaluazioa, hasierakoa da (2,01ko batez bestekoa 34. itemean). Bestalde, ebaluazio jarraituak ere ez du gehiegizko indarra (2,42 batez bestekoa). Ikasleen %13ak bakarrik dio erabiltzen dela, %56ak ezetz dion bitartean.

8. taula
Ebaluazio uneei buruzko emaitzak

6. Dimentsioa: EBALUAZIOAREN UNEAK							
Itema	Erabat desados		3	Erabat ados		Bat. bes.	Des. Tip.
	1	2		4	5		
34. Ikasgai baten hasieran, irakasleak ikasleen hasierako ebaluazioa egiten du	41,7	27,0	22,3	7,1	2,0	2,01	1,05
35. Ebaluazioa, ikaskuntza prozesuaren amaieran bakarrik egiten da	8,3	10,5	24,9	29,3	27,1	3,56	1,22
36. Nire ikaskuntza modu jarraian ebaluatzen da ikasturtean zehar	18,0	37,8	31,7	8,8	3,7	2,42	1,00

3.7. Ebaluazio teknikak

Atal honetan ikasleei, beraien aprendizaiaren ebaluazioa egiteko erabiltzen diren tresnei buruz galdetu zitzaien.

9. taulako emaitzak ikusiz, zera antzeman daiteke: ikasleen gehiengoak (%67ak) dioenaren arabera, azterketa da unibertsitateko ikasleen ikaskuntzak ebaluatzeko erabiltzen den teknika nagusia (3,87ko batez bestekoa 37. itemean). Dena dela, ikasleen multzo handi batek, ebaluazioa egiteko, azterketaz gain beste eginkizun batzuk ere kontutan hartzen direla onartzen du (3,20ko batez bestekoa 38. itemean). Zentzu honetan, dirudienez, ebaluazioan kontutan hartzen dira eskola-saioetan egiten diren jarduera edo lanak (3,18ko batez bestekoa 40. itemean). Eskola-saioetatik kanpora egiten diren lanak berriz, gutxixeago erabiltzen direla dirudi (3,08ko batez bestekoa 41. itemean).

Ikasleen ustez, beraien ikaskuntzaren ebaluazioan erabiliko diren tresnak zeintzuk izango direnari buruzko nahikoa informazioa dute. Ikasleen %44 hori dio, ezezkoa %21ak bakarrik dion bitartean (3,31ko batez bestekoa 42. itemean). Ebaluazio-probetan egindako jarduerak, eskola-saioetan gauzatutakoen antzerakoak ote diren galdetu zaienean, beraien arteko adostasunik ez da antzeman. Ikasleen %29ak baiezkua azaldu duen bitartean, %25ak ezezkoa adierazi du (3,01eko batez bestekoa 39. itemean).

Ebaluazioan erabiliko diren tekniken aukeraketan ikasleak duen parte hartzeari buruz berriz, gauzak nahiko garbi daude. Ikasleen %76ak dioenaren arabera ez dute inongo aukerarik zentzu horretan (batez bestekoa 2,13 43. itemean).

9. taula
Ebaluazio teknikei buruzko emaitzak

7. Dimentsioa: EBALUAZIO TEKNIKAK							
Itema	Erabat desados		3	Erabat ados		Bat. bes.	Des. Tip.
	1	2		4	5		
37. Ikaskuntza ebaluatzeko teknika nagusia idatzizko azterketa da	4,9	10,3	17,6	27,9	39,4	3,87	1,19
38. Ebaluazioa hainbat motatako lan eta eginkizunetan oinarritzen da	4,9	15,6	39,1	35,2	5,1	3,20	0,93
39. Ebaluazio-probetan egindako jarduerak, eskola-saioetan gauzaturakoan antzerakoak dira	5,9	19,5	45,6	26,1	3,0	3,01	0,90
40. Eskola-saioetan egiten ditugun jarduera edo lanak ni ebaluatzeko erabiltzen dira	5,6	17,4	38,4	31,1	7,6	3,18	0,99
41. Eskola-saioetatik kanpora egiten ditudan lanak ni ebaluatzeko erabiltzen dira	8,8	22,7	29,3	30,5	8,8	3,08	1,11
42. Badakit nire ikaskuntza nola ebaluatzen den egiten ari naizen ikasgaietan	4,9	15,9	35,2	31,1	13,0	3,31	1,04
43. Ni ebaluatzeko teknika edo prozedura desberdinen artean diren aukeratzeko posibilitatea daukat	34,1	32,0	23,4	7,3	3,2	2,13	1,07

3.8. Ebaluazio eta kalifikazio irizpideak

Atal honetan, unibertsitateko irakaskuntzaren ebaluazioan eta kalifikazioan erabiltzen diren irizpideak ezagutu nahi izan dira.

Orokorrean, atal honetan lortutako emaitzak, aurrekoarekin alderatzerakoan bat datoz. Aurreko atalean azaldu bada azterketa dela tresnarik nagusia ebaluatzeko, nahiz eta zenbaitetan beste prozedura osagarri batzuk erabili, kalifikatzeko garaian, azterketa da jaun da jabe. 10. taulan ikus daitekeen moduan, 49. itemean lortutako batez bestekoa 4,24koa izan da. Hau da, ikasleen %81a ados azaldu da baieztapen horretan.

Ebaluazioa ikasgaiko edukiekin eta ikasturtean zehar egindako lanarekin bat ote datorren galdetu zaienean, ikasleen %42ak baietz esan du, ezetz %16ak adierazi duen bitartean (3,30ko batez bestekoa 45. itemean). Ikasleek diotenaren arabera, ikasturtearen hasieratik badaki ikasgai bakoitzean zein ebaluazio irizpide erabiliko diren (3,61eko batez bestekoa 44. itemean), irizpide horiek ulertzen ditu (3,60 batez bestekoa 46. itemean) eta, era berean, azken kalifikazioa ezartzeko erabili diren irizpideak ere ezagutzen ditu (3,05eko batez bestekoa 48. itemean).

Dena dela, berriz ere ikaslearen esperientziaren arabera, bere partaidetza ebaluazioan oso eskasa da. Era honetan, ikasleen %78ak ez du parte hartzen ebaluazio-irizpideak definitzerakoan, baietz %6ak bakarrik dion bitartean (batez bestekoa 1,82 47. itemean).

10. taula
Ebaluazio eta kalifikazio irizpideei buruzko emaitzak

8. Dimentsioa: EBALUAZIO ETA KALIFIKAZIO IRIZPIDEAK							
Itema	Erabat desados		3	Erabat ados		Bat. bes.	Des. Tip.
	1	2		4	5		
44. Ikasturtearen hasieratik dakit ikasgai bakoitzean zein ebaluazio irizpide erabiliko diren	4,9	12,2	22,9	36,6	23,4	3,61	1,12
45. Ebaluazioa bat dator ikasgaiko edukiekin eta ikasturtean zehar egindako lanarekin	4,2	12,3	41,9	32,6	9,1	3,30	0,94
46. Ikasgai bakoitzean aurkezten zaizkigun ebaluazio-irizpideak ulertzen ditut	1,2	12,0	32,2	34,9	19,8	3,60	0,97
47. Ikasleok parte hartzen dugu ebaluazio-irizpideak definitzerakoan	47,7	29,8	16,4	5,4	0,7	1,82	0,94
48. Ikasgai batean nire azken kalifikazioa ezartzeko erabili diren irizpideak ezagutzen ditut	10,0	20,5	35,0	23,5	11,0	3,05	1,13
49. Ikasgaietako azken kalifikazioaren pisurik handiena, idatzizko azterketei dagokie	1,7	3,4	14,0	30,6	50,2	4,24	0,94

3.9. Ebaluazioaren atzeraelikadura

Azken atal honetan, ebaluazio prozesua amaitu ondoren, ikasleak atzeraelikadura nola jasotzen duen jakin nahi izan da. Atzeraelikaduraren azpian ebaluazioaren bi kontzeptualizazio daude. Horietako bat, ebaluazioaren asmo nagusia kalifikazioa ezartzea izango litzateke. Bigarrenean berriz, ebaluazioaren asmoa ikaslearen ikaskuntzan eragitea da, bere hutsuneak nabarmenduz eta horiek gainditzeko tresnak eskainiz.

11. taulan jasotako ikasleen erantzunen arabera garbi gelditu da nabarmentzen den ebaluazioa lehenengo kontzeptualizazioarekin lotutakoa dela. Ebaluazioa kalifikazioarekin lotzen dena alegia. Hau baieztatzeko esan

11. taula
Ebaluazioaren atzeraelikadurari buruzko emaitzak

9. Dimentsioa: EBALUAZIOAREN ATZERAELIKADURA							
Itema	Erabat desak.		3	Erabat ados		Bat. bes.	Des. Tip.
	1	2		4	5		
50. Ebaluazioko emaitzen berri emateko irakasleriak erabiltzen duen bitartekorik ohikoena, kalifikazioen zerrenda bat argitaratzea da	1,7	5,6	16,1	26,3	50,2	4,18	1,00
51. Nire ikasgaietan egiten den ebaluazioak, ikaskuntzan egon diren akats edo hutsuneei buruzko informazioa ematen dit	21,0	23,0	41,1	12,2	2,7	2,53	1,04
52. Ebaluazioaren emaitzak nahikoa azkar jakinarazten dizkirate	12,7	28,4	39,4	16,9	2,7	2,68	0,99
53. Irakasleriak, ebaluazioan jaso ditudan emaitzen inguruan hausnartzera bultzatzen nau	27,7	34,8	26,9	9,1	1,5	2,22	1,00
54. Ebaluazioaren ondoren, nire ikaskuntza hobetzeko aholkuak ematen dizkirate	38,7	33,6	21,6	5,4	0,7	1,96	0,94
55. Ebaluazioko emaitzak jakin ondoren, egon izan diren hutsuneak edo zailtasunak zuzentzen saiatzen naiz	6,9	11,5	33,1	34,8	13,7	3,37	1,07

beharra dago ebaluazioko emaitzen berri emateko irakasleriak erabiltzen duen bitartekorik ohikoena, kalifikazioen zerrenda bat argitaratzea dela (4,18ko batez bestekoa 50. itemean) eta zerrenda hau ez dela oso azkar argitaratzen (2,68ko batez bestekoa 52. itemean). Gainera, ikasleen hobekuntzarako erabil daitezkeen zenbait atzeraelikadura-estrategiak oso modu lausoan erabiltzen dira. Ikasgaietan egiten den ebaluazioak, ikaskuntzan egon diren akats edo hutsuneei buruzko informazioa ematen ote duen galdetu zaienean, %44ak ezetz esan du, baietz %15ak bakarrik esan duen bitartean (2,53ko batez bestekoa 51. itemean).

Gainera, oso urritan irakasleriak, ebaluazioan jasotako emaitzen inguruan hausnartzera bultzatzen du ikaslea (2,22ko batez bestekoa 53. itemean) eta ez dira ebaluazioaren ondoren, ikaskuntza hobetzeko aholkuak ematen (1,96ko batez bestekoa 54. itemean).

Ebaluazioko emaitzak jakin ondoren, ikasleak egon izan diren hutsuneak edo zailtasunak zuzentzen saiatzen direla adierazten dute (3,37ko batez bestekoa 55. itemean).

4. ONDORIOAK

Gaur egungo Goi Mailako Hezkuntzaren erronka nagusienetarikoa bat, etengabe aldatzen ari den gizarte eta lan testuinguruetan integratzeko eta moldatzeko hiritar eta profesional konpetenteak prestatzea da. Era honetan, behin eta berriz etorkizuneko langileak gaitasun akademiko eta profesional nahikoak izan behar dituztela adierazten da. Besteak beste, apendizai autonomoan, malgutasunean eta lan testuinguru berrietan jarduteko gaitu behar direla aipatzen da. Helburu hauek guztiak lortzeko, erabilitako ebaluazio prozedurek ikaslea bere ikaskuntzan eta lortutako emaitzen hobekuntzan inplikatzeko eskatzen dute.

Egungo egoera, unibertsitatean ebaluazioak bete duen lekua eta funtzioa berrantolatzeak aukera da. Amaierarako lortutako ezagupenak egiaztatatu baino, ebaluazioa ikas-irakaskuntza prozesuan integratu behar da. Era honetan, ikasleen konpetentzien garapenaren atzeraelikadura eskainiko dio ikasleari, dauzkan hutsuneak agerian geldituko direlarik eta horiek estaltzeko beharrezkoak diren erabakiak hartzen lagunduko diolarik.

Ikasleek, galdera-sortan emandako erantzunen arabera zenbait ondorio atera daitezke. Kontutan izanik beraien ebaluazioarekiko ikusmoldea eta beraien ustez unibertsitatean erabiltzen den ebaluatzeak modua, honako ondorio hauek atera daitezke:

- Ikasleentzako, ebaluazioaren mamia, ikaskuntzen egiaztapena eta balorazioa da. Irakasleriarentzat, ebaluazioaren bitartez lortutako ikaskuntza maila jakin daiteke eta hau motibagarria izan daiteke eta era berean ikas-irakaskuntza prozesuaren hobekuntzarako erabil dai-

teke. Hala ere, ikasle batek ikasgai bat gainditu ote duen jakiteko balio dio irakasleari.

- Ebaluazioaren objekturik nagusiena ezagupen teorikoen erdiespena da. Bigarren mailan gelditzen dira ikasleek garatutako trebetasunak, gaitasunak edo jarrerak.
- Ebaluazioa irakaslearen erantzukizuna da. Ikasleen partaidetza irizpideak, teknikak, uneak eta prozedurak definitzerakoan eskasa da. Era berean, ia aukerarik ez dute ebaluazio sistema desberdinen artean aukeratzeko. Autoebaluazio (norberak berea ebaluatzea) eta koebaluazioa (berdinen arteko ebaluazioa) ere ez daude batere garatuak. Beraz, ikasleak ez du ebaluatzaile gisa lanik egiten.
- Ebaluazioa, orokorrean, ikas-irakaskuntzaren amaieran egiten da idatzizko azterketak erabiliz eta azken emaitza ikasleen kalifikazioa izaten da. Kalifikazioaz gain, ikasleei eskaintzen zaien atzeraelikadura urria denez, ez da posible lortutako emaitzen inguruan hausnarketarik egitea. Era berean, ikasleei inongo gomendiorik ez zaienez ematen, ikaskuntzan antzemandako gabeziak gainditzea zailagoa da.
- Ebaluazio sistemaren erabiliko diren irizpideak eta prozedurak ikasurte hasieran azaltzen zaizkie ikasleei. Beraz, sistema ezaguna da ikasleentzat. Hala ere, ebaluazioaren aurrean estuasuna adierazten du. Mesfidantza ere azaltzen dute: alde batetik ebaluazioak ez delako askotan ikasleak ikasitakoa adierazten eta bestetik, ebaluazioak ez delako berdina ikasle guztientzat.

Abstract

The main subject of this study is learning based evaluation. This evaluation method emphasises the educational role of evaluation, based on the integration of evaluation into teaching-learning processes, feed-back to students and their participation in evaluation processes. This article, which forms part of a broader study, presents the results obtained from a sample of 412 students from the University of the Basque Country, who were surveyed in order to determine their perceptions, attitudes and experiences regarding evaluation. In general, their answers show that we are still a long way from laying the foundations for an evaluation aimed at improving learning.

Keywords: *Ebaluation. Teachers. High Education. Abilities.*

Este estudio tiene como tema principal la evaluación orientada al aprendizaje. Este forma de evaluar remarca la función formativa de la

evaluación, basada en la integración de la evaluación en los procesos de enseñanza-aprendizaje, el feed-back al estudiante y la participación de éste en los procesos evaluativos. El presente artículo, siendo parte de un estudio más amplio, presenta los resultados obtenidos por una muestra de 412 alumnos y alumnas de la Universidad del País Vasco que han sido encuestados para determinar sus percepciones, actitudes y experiencias en relación a la evaluación. En general, sus respuestas muestran que todavía estamos lejos de asentar las bases de una evaluación orientada a la mejora del aprendizaje.

Palabras clave: Evaluación. Profesorado. Educación superior. Competencias.

L'objet principal de cette étude est l'évaluation orientée vers l'apprentissage. Ce mode d'évaluation insiste sur la fonction formative de l'évaluation qui s'appuie sur l'intégration de l'évaluation des procédés d'enseignement-apprentissage, le feed-back à l'étudiant et la participation de celui-ci aux procédés d'évaluation. Cet article, extrait d'une étude plus large, présente les résultats obtenus sur un échantillon de 412 élèves de l'Université du pays basque qui ont été interrogés afin de déterminer leurs perceptions, attitudes et expériences autour de l'évaluation. De façon générale, leurs réponses viennent démontrer que nous sommes loin d'asseoir une évaluation orientée vers l'amélioration de l'apprentissage.

Mots clé: Évaluation. Enseignants. Enseignement supérieur. Capacités.

BIBLIOGRAFIA

- Bordas, M. eta Cabrera, F. (2001). «Estrategias de evaluación de los aprendizajes centradas en el proceso». *Revista Española de Pedagogía*, 218, 25-28.
- Brodie, P. eta Irving, K. (2007). «Assessment in work-based learning: investigating a pedagogical approach to enhance student learning». *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 32 (1), 11-19.
- Bryan, C. eta Clegg, K. (2006). *Innovative Assessment in Higher Education*. New York: Routledge.
- Carless, D.; Joughin, G. eta Wok, M.M. (2006). «Learning-oriented assessment: principles and practice». *Assessment & Evaluation in Higher Education*. 31 (4), 395-398.
- Carless, D. et al. (2007). *How assessment supports learning: learning-oriented assessment in action*. Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Gibbs, G. eta Simpson, C. (2004). «Does your assessment support your students' learning?». *Learning and Teaching in Higher Education*, 1, 3-31.

- Irons, A. (2008). *Enhancing learning through formative assessment and feedback*. London: Routledge.
- Knight, P. (Ed.) (1995). *Assessment for Learning in Higher Education*. London: Kogan Page.
- Padilla, M.T. eta Gil, J. (2008). «La evaluación orientada al aprendizaje en la Educación Superior. Condiciones y estrategias para su aplicación en la enseñanza universitaria». *Revista Española de Pedagogía*, 241, 467-486.
- Pérez, A.; Tabernero B.; López, V.M.; Ureña, N.; Ruiz, E.; Caplloch, M.; González, N. eta Castejón, F.J. (2008). «Evaluación formativa y compartida en la docencia universitaria y el Espacio Europeo de Educación Superior: cuestiones clave para su puesta en práctica». *Revista de Educación*, 347, 435-451.
- Wilson, M. eta Scalise, K. (2006). «Assessment to improve learning in higher education: the BEAR Assessment System». *Higher Education*, 52 (4), 635-663.